

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

А.П. Каніщенко

Вчимо дітей красномовства в роботі над словом

3–4 класи

Інтегрований посібник
з літературного читання
та української мови

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 373.3(075)
К 19

*Рекомендовано Вченою радою НПУ ім. М.П.Драгоманова
(протокол № 1 від 19 вересня 2019 року)*

Рецензенти:

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри рідної мови і методики викладання Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка
Гузар Олена Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мов і методики їх викладання в початковій школі Чернігівського національного педагогічного університету ім.Т.Г. Шевченка
Мамчич Олена Борисівна

старший учитель, учитель вищої категорії школи I–III ступенів № 134 ім. Ю.О. Гагаріна
Єрстова Тетяна Василівна

Каніщенко А.П.

К 19 Вчимо дітей красномовства в роботі над словом. 3-4 кл. Інтегрований посібник з літературного читання та української мови. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. — 56 с.

ISBN 978-966-10-6151-3

У навчально-методичному посібнику для учнів 3-4 класів інтегрується зміст навчання з літературного читання та української мови, який відповідає Державному стандарту початкової освіти, типовим освітнім програмам та чинним підручникам.

УДК 373.3(075)

© А.П. Каніщенко, 2020
© Навчальна книга – Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2020

Навчальне видання

КАНІЩЕНКО Антоніна Пантелеймонівна

ВЧИМО ДІТЕЙ КРАСНОМОВСТВА В РОБОТІ НАД СЛОВОМ 3-4 класи

Інтегрований посібник з літературного читання та української мови

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Донара Пендзей*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Ірини Демків*
Технічний редактор *Неля Домарецька*

Підписано до друку 27.02.2020. Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Ukrainian Pragmatica. Умовн. друк. арк. 4,54. Умовн. фарбо-відб. 4,54.
Термін придатності необмежений, зберігати в сухому місці.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, 46002, Україна. У випадку претензій звертатися: тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

Видавництво «Навчальна книга – Богдан» у соцмережах:

bohdanbooks

bohdan_books

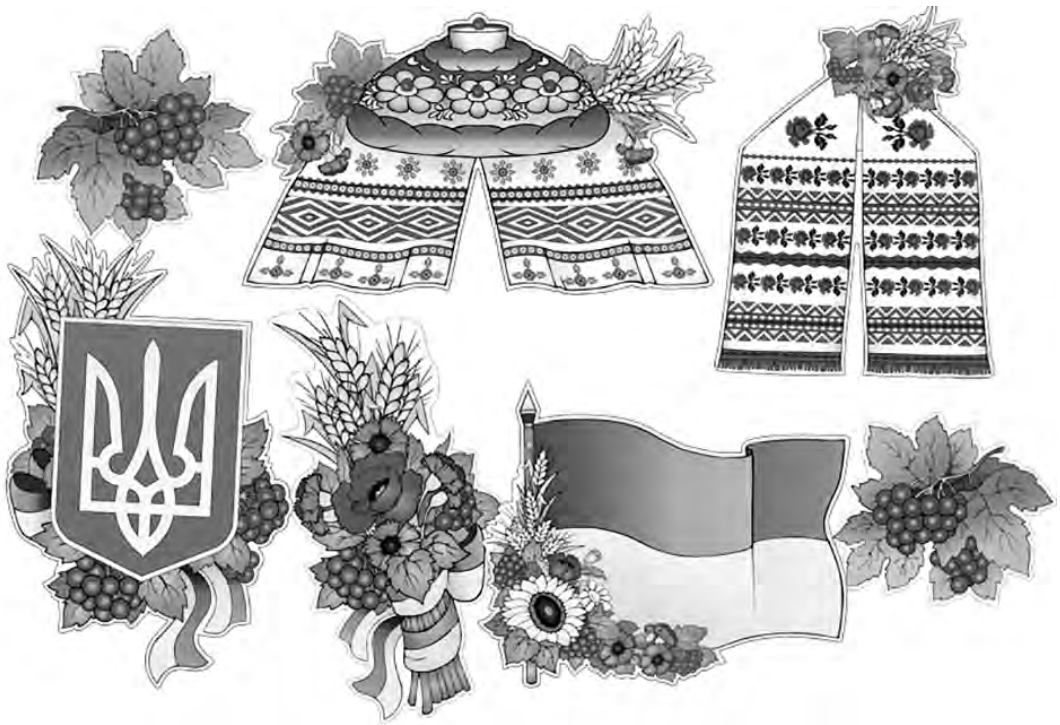
c/NKBohdan

t.me/bohdanbooks

РОЗДІЛ І

Сонцесяйна країна — це моя Україна

ЛЕГЕНДА ПРО УКРАЇНУ

Колись, дуже-дуже давно, роздавав Господь землі державам. Багато зібралось їх біля Божого порога. І кожна держава сподівалася отримати свою, найкращу часточку на планеті. А потім усі вони розійшлися господарювати на своїх, Богом даних, землях.

Але до загальної черги не встигала держава Україна. Важко вона працювала, втомилася, тож насилу дошкандибала до Бога. Стала осторонь і не сміє очей підняти. Господь побачив заквітчану красуню, покликав до Себе і запитав:

— Ти спізналася, Україно, поглянь — усі розійшлися зі своїми наділами. А ти де була?

— Працювала, — відповіла Україна, опустивши очі, наповнені сльозами-перлами. — Прости мені, Господи...

Поглянув Господь на дівчину-Україну, на її спрацьовані руки, на втомлене, але таке гарне обличчя, і відповів:

■ Зупинка 1. Які твої передбачення щодо відповіді Бога Україні?

— Знаю тебе, Україно, знаю. Знаю серце твоє вразливе та ніжне, знаю душу твою співучу й просту. Знаю, як ти спиш і прокидаєшся, як плачеш і радієш. Як працюєш важко. Як співаєш щиро. Знаю, як любиш простір і небо, волю і життя. Знаю, бо Сам сотворив тебе такою.

А Україна йому відповідає:

■ Зупинка 2. Що б ти відповів (відповіла) Богові, будучи Україною?

— Якщо немає в Тебе, Господи, землі для мене, то піду я. Не забирай її ні в кого, щоб мені дати. Мені чужого не потрібно...

■ Зупинка 3. Які твої міркування щодо Божого рішення?

Господь погладив схилену голову заплаканої дівчини-України і відповів:

— Не журися, Україно. Посміхнися і радій. І співай пісню гарну! Нову пісню. Тому що вподобав я тебе і не дам сумувати! Є у Мене земля! Моя земля. Залишив її Собі, щоб тішитися, але з радістю віддаю тобі! Пануй, господарюй, працюй і радій! Це земля, де перегукуються степи з небом, а зоряний простір вкриває собою тишу дерев, де гори шепочуться з ріками, а у небі співає жайвір. І сонце там особливе, і люди надзвичайні. Твої люди, Україно!

Живи і радій! А Я відтепер буду з тобою назавжди. Бо ти — та земля, той край, що в Моєму серці...

- Що спонукало Бога віддати свою землю Україні?
 жалість   уміння прощати   любов
- Яким назвам у легенді відповідають вказані образні ознаки? Знайди підказки у дужках та допиши потрібні літери.
 вразливе та ніжне (С _ _ _ Е)   співучу і просту (Д _ _ У)
 Перевір правильність своєї відповіді за текстом, зачитуючи речення.
- Прочитай слова. З якою метою Бог використовував їх на позначення дій?
 Посміхнися, пануй, господарюй і радій.
- Якою ти уявляєш *землю*, «*де перегукуються степи з небом, а зоряний простір вкриває собою тишу дерев, де гори шепочуться з ріками...*»? Опиши її своїми словами, використовуючи ознаки предметів.
- Запиши речення, у якому букви в словах відповідають цифрам за їхнім порядковим номером в алфавіті.
 21, 12, 6, 18, 12, 14, 24, 15, 21, 1, 13, 18, 12, 22, 16, 1, 3, 1!¹

КАЗКА ПРО ЗЕМЛЮ

Жила собі маленька дівчинка Земля. Матінка Ніч, пов'язавши зоряну хустинку, лагідно колисала її, наспівуючи пісень. Батько День, розгладивши свої довгі вуса, турботливо розповідав їй гарних казок. Були у дівчинки й друзі. Дощик бризкав на Землю прохолодні краплинки води, а Сонце любило гратися з ними, утворюючи веселку. Так і жили вони всі в мирі та злагоді.

Та ось одного разу трапилась біда. Дівчинку Землю, яка гуляла неподалік від свого дому, викрав злий чарівник Байдужик. Своїми поганими чарами він навмисно зробив так, що ліси швидко почали вирубуватися, ріки і моря — забруднюватися, а риби, тварини та птахи — гинути. Та йому було байдуже.

Плакала дівчинка Земля, проте нічого вдіяти не могла. І, мабуть, таки б загинула, якби на світі не було доброго чарівника, якого звали Допомогайко. От і звернулися до нього батько День і мати Ніч, щоб той чимось зарадив.

¹ Рідні! Україні слава!

— Добре, допоможу. Але й ви допоможіть. Я впливатиму своїми чарами, а ви — людськими справами.

Переборов по-розумному добрий чарівник злого. Бує теплом, квітами й травами дівчинка Земля. Вдячні батьки за донечку. А людські справи роблять все, щоб земля була красивою, щедрою, багатою.

- Пригадай, як звали дійових осіб. Напиши їх, вставляючи пропущені букви.

Дівчинка — З _ _ _ Я;

матінка — Н _ _ ;

батько — Д _ _ Ї;

друзі — С _ _ _ Е і Д _ _ _ К;

злий чарівник — Б _ _ _ _ _ _ К;

добрий чарівник — Д _ _ _ _ _ _ _ _ О.

- Які дії виконували герої казки? Добери з довідки та допиши слова, що відповідають кожній дійовій особі.

Дівчинка Земля — _____ .

Матінка Ніч — _____ .

Батько День — _____ .

Сонце — _____ .

Дощик — _____ .

Чарівник Байдужик — _____ .

Чарівник Допомагайлик — _____ .

Слова для довідки: гралося, колисала, бризкав, розповідав, переборов; вирубував, забруднював; жила.

- Ти вже знаєш дійових осіб казки, знаєш їхні дії. А тепер, використовуючи словосполучення кожної назви з її дією, перекажи текст спочатку усно, а потім удома запиши його письмово на окремому аркуші паперу. Можеш ще проілюструвати казку, зобразивши дійових осіб саме такими, як ти їх уявляєш. Твій малюнок, без сумніву, залюбки розглядатимуть друзі у класі. Було б добре, якби ти з друзями під керівництвом учителя організували виставку малюнків до казки і запросили дітей 1-2 класів відвідати її!